

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΩΝ
ΘΕΜΑΤΩΝ
ΓΕΝ.ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ
Δ/ΝΣΗ 16^η (ΕΙΣΠΡ. ΔΗΜ. ΕΣΟΔΩΝ)
ΤΜΗΜΑ: Α'

Αθήνα, 13 Ιουνίου 2007
Αριθ.Πρωτ.1015381/1303-24/0016

ΠΟΛ.: **1086**

Ταχ.Δ/ση : Καρ. Σερβίας 10
Ταχ.Κώδικας: 101 84 Αθήνα
Πληροφορίες: Μ. Στυμφαλιάδου
Τηλέφωνο : 210 3635963
FAX : 210 3635077

ΠΡΟΣ: **Ως Π.Δ.**

Σ.Α.Τ.Ε.

ΘΕΜΑ: «Κοινοποίηση της 43/2007 γνωμοδότησης του Ν.Σ.Κ., σχετικά με ερωτήματα που τίθενται, για επιστροφή χρηματικών ποινών και προστίμων, τα οποία επιβάλλονται με αποφάσεις ποινικών δικαστηρίων»

Σας κοινοποιούμε, ως έχει, τη 43/2007 γνωμοδότηση του Β' Τμήματος του Ν.Σ.Κ. που έγινε δεκτή από τον Υφυπουργό Οικονομίας και Οικονομικών.

Με τη γνωμοδότηση αυτή έγιναν δεκτά τα ακόλουθα:

1. Βεβαιωθέντα πρόστιμα, τα οποία εμπίπτουν στην κατηγορία των αμιγώς χρηματικών ποινών, γεγονός το οποίο διαπιστώνεται μέσω του δικαιοδοτικού οργάνου που επιβάλλει την ποινή, καθώς και με την εξέταση του σκοπού αυτής, και για το λόγο αυτό αποσβέννυνται με το θάνατο του καταδικασθέντος και δεν αποτελούν χρέη της κληρονομιάς του, τα οποία μπορούν να εκτελεστούν σε βάρος των κληρονόμων του, διαγράφονται με την υποβολή σχετικής αίτησης από τον κληρονόμο του καταδικασθέντος θανόντος στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. στην οποία έχουν βεβαιωθεί. Στη σχετική αίτηση θα πρέπει να επισυνάπτεται και η ληξιαρχική πράξη θανάτου του καταδικασθέντος.

Η επίμαχη διάταξη του άρθρου 58 Π.Κ. δεν απαιτεί την έκδοση δικαστικής απόφασης για την απόσβεση χρηματικών ποινών και προστίμων. Εφόσον, λοιπόν, δεν υπάρχει μεταβολή στον οικείο τίτλο βεβαίωσης, που να προκύπτει από νεότερη δικαστική απόφαση δεν είναι αναγκαία η έκδοση του σχετικού Α.Φ.Ε.Κ. από τη βεβαιούσα αρχή.

2. Στην περίπτωση που έχει πραγματοποιηθεί καταβολή των ανωτέρω προστίμων από τους κληρονόμους του θανόντος, η Δ.Ο.Υ. θα πρέπει να προχωρήσει στην επιστροφή τους, λόγω αχρεωστήτου καταβολής, υπό την προϋπόθεση βέβαια, ότι δεν έχει επέλθει παραγραφή της εν λόγω αξίωσής τους.

Σ.Α.Τ.Ε.

3. Όταν εκδίδεται εφετειακή απόφαση, η οποία επιβάλλει ηπιότερη ποινή, ενώ εξαφανίζει προγενέστερη πρωτόδικη απόφαση, συντρέχουν οι προϋποθέσεις επιστροφής της χρηματικής ποινής (τόσο της εκ μετατροπής χρηματικής ποινής όσο και της συνολικής χρηματικής ποινής) **όχι** όμως και των εξόδων της ποινικής δίκης, εφόσον για την επιστροφή τους απαιτείται η έκδοση αθωωτικής απόφασης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 589, παρ.1 Κ.Π.Δ.

Ο προσδιορισμός του επιστρεφόμενου ποσού της χρηματικής ποινής και η σύνταξη του ΑΦΕΚ θα γίνει από το αρμόδιο Τμήμα Εκκαθάρισης Ποινών του ποινικού δικαστηρίου που εξέδωσε την αρχική πρωτόδικη δικαστική απόφαση βάσει της οποίας συντάχθηκε ο αρχικός τίτλος είσπραξης και έγινε η καταβολή, από τον καταδικασθέντα.

Στη συνέχεια, η αρμόδια Δ.Ο.Υ. θα προβεί στην εκκαθάριση του ΑΦΕΚ, σύμφωνα με την οριζόμενη διαδικασία στις διατάξεις του άρθρου 102 του π.δ.16/89.

Επισυνάπτεται η 43/2007 γνωμοδότηση.

**Ακριβές Αντίγραφο
Η Προϊσταμένη της Γραμματείας**

**Ο Γενικός Γραμματέας
Νικόλαος Ανδριανόπουλος**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ:

A) Αποδέκτες για ενέργεια:

- 1) Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες όλης της χώρας
- 2) Τελωνεία και Τοπικά Τελωνειακά Γραφεία αυτών
- 3) Γ.Γ.Π.Σ. – Δ.30 – Τμήμα Β' (ΤΑΧΙΣ)

B) Αποδέκτες για κοινοποίηση:

- 1) Υπουργείο Δικαιοσύνης, Μεσογείων 96, 115 27 Αθήνα
- 2) Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, Ακαδημίας 68, 106 78 Αθήνα
- 3) Γραφείο Νομικού Συμβούλου, Υπ. Οικονομίας και Οικονομικών, Σχετ.:9009/06
- 4) Οικονομικές Επιθεωρήσεις
- 5) Περιοδικό Φορολογική Επιθεώρηση

Γ) Εσωτερική Διανομή:

- 1) Γραφείο Υπουργού
- 2) Γραφεία Υφυπουργών
- 3) Γραφεία Γεν. Γραμματέων
- 4) Γραφεία Γενικών Δ/ντών
- 5) Όλες τις Δ/νσεις του Υπ. Οικονομίας και Οικονομικών
- 6) Γραφείο Επικοινωνίας και Πληροφόρησης Πολιτών
- 7) Γραφείο Τύπου & Δημοσίων Σχέσεων
- 8) Δ.16 – Τμήματα Α, Β, Γ, Δ, Ε και κλιμάκιο στο ΚΕ.Π.Υ.Ο., (από 10 αντίγραφα)

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

Αριθμός Γνωμοδοτήσεως 43/2007

Σ.Α.Τ.Ε.

**ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ
ΚΡΑΤΟΥΣ
Β' ΤΜΗΜΑ
Συνεδρίαση της 6.2.2007**

Σύνθεση:

Πρόεδρος :

Τσεκούρας Χρήστος, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη:

Κατσίμπας Νικόλαος, Δελλαπόρτας
Σπυρίδων, Παπαγεωργακόπουλος Σωτήριος,
Καποτάς Κωνσταντίνος, Τριανταφυλλίδης
Πέτρος, Ψώνης Ηλίας, Αυγερινού
Χρυσάφουλα, Νομικοί Σύμβουλοι.

Εισηγήτρια:

Χρυσούλα Γσιαβού, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Αρ. Ερωτήματος:

Υπ' αριθμ. 107115/5002/0016/31.7.2006
16^{ης} Δ/σης Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων –
Τμήμα Α' Γενικής Δ/σης Φορολογίας του
Υπουργείου Οικονομίας & Οικονομικών.

Περίληψη Ερωτήματος:

«Διάφορα ζητήματα περί των χρηματικών
ποινών και των προστίμων που επιβάλλονται
με αποφάσεις των ποινικών δικαστηρίων και
εισπράττονται ως δημόσια έσοδα σύμφωνα
με τη διαδικασία είσπραξης των δημοσίων

εσόδων, που γεννήθηκαν κατά την αντιμετώπιση δύο συγκεκριμένων περιπτώσεων επιβολής ποινών της αυτής φύσεως».

Σ.Α.Τ.Ε.

Ιστορικό

Με το με *αριθμ. πρωτ. 1071157/5002/0016/31.7.2006* ερώτημα της 16^{ης} Διεύθυνσης Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων – Τμήμα Α' της Γενικής Δ/σης Φορολογίας του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, όπως συμπληρώθηκε και διευκρινίσθηκε με το με *αριθμ. πρωτ. 1095613/7129-26/0016/27.11.2006* μεταγενέστερο έγγραφο της ίδιας Δ/σης, τίθενται τα ακόλουθα ζητήματα, τα οποία αφορούν τις χρηματικές ποινές και τα πρόστιμα που επιβάλλονται με αποφάσεις των ποινικών δικαστηρίων και εισπράττονται ως δημόσια έσοδα σύμφωνα με την διαδικασία είσπραξης των δημοσίων εσόδων.

Ειδικότερα, όσον αφορά το πρώτο σκέλος του ερωτήματος δίδεται το εξής ιστορικό:

I. Η φορολογούμενη Δ.Π. με αίτησή της προς τη Δ.Ο.Υ. Νεάπολης Θεσσαλονίκης ζήτησε τη διαγραφή των βεβαιωθέντων χρεών του αποβιώσαντος αδελφού της Δ. Αθ., τα οποία αφορούσαν πρόστιμα που είχαν καταγνωσθεί σε βάρος του με διάφορες αποφάσεις του Πταισματοδικείου Θεσσαλονίκης για παραβάσεις του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας (Κ.Ο.Κ.). Όπως προκύπτει από το διευκρινιστικό έγγραφο της ερωτώσας Υπηρεσίας, το Πταισματοδικείο Θεσσαλονίκης, αν και ενημέρωσε εγγράφως την ανωτέρω Δ.Ο.Υ. ότι οι συγκεκριμένες οφειλές του Δ. Αθ. ενέπιπταν στη διάταξη του άρθρου 58 του Π.Κ., σύμφωνα με την οποία με τον θάνατο του καταδικασμένου διαγράφονται οι χρηματικές ποινές και τα πρόστιμα και σε καμμία περίπτωση δεν εκτελούνται σε βάρος των κληρονόμων του, εντούτοις δεν προέβη στην έκδοση σχετικής «δικαστικής αποφάσεως» ώστε το ΑΦΕΚ διαγραφής να συνταχθεί κατά τις διατάξεις του άρθρου 98 του π.δ/τος 16/1989

(Κανονισμός Λειτουργίας των Δ.Ο.Υ.) από το γραφείο επιστροφών και διαγραφών της εν λόγω Δ.Ο.Υ., ούτε συνέταξε το σχετικό ΑΦΕΚ διαγραφής, όπως προβλέπουν οι διατάξεις του άρθρου 99 του ιδίου π.δ/τος, με αποτέλεσμα τα βεβαιωθέντα χρέη να εξοφληθούν από την αιτούσα, υπό την ιδιότητα της κληρονόμου του θανόντος.

Κατόπιν τούτου, η ερωτώσα Υπηρεσία θέτει το εξής ερώτημα: «*Εάν σε ανάλογη περίπτωση και εφόσον δεν έχει εκδοθεί σχετική δικαστική απόφαση ούτε έχει συνταχθεί ΑΦΕΚ διαγραφής από τη βεβαιούσα αρχή, όπως ορίζουν οι διατάξεις του Κανονισμού Λειτουργίας των Δ.Ο.Υ. (π.δ. 16/1989), είναι σε θέση η αρμόδια Δ.Ο.Υ. να προβεί στη σχετική διαγραφή;*»

Επί του ως άνω ερωτήματος, το Β΄ Τμήμα του Ν.Σ.Κ. γνωμοδότησε ως ακολούθως:

Σ.Α.Τ.Ε.

Α) Στο άρθρο 18 του ισχύοντος Ποινικού Κώδικα (Π.Δ. 283/1985 ΦΕΚ Α΄ 106), το οποίο καθιερώνει το αυστηρά τυπικό νομοτεχνικό κριτήριο της διάκρισης των εγκλημάτων ανάλογα με την αφηρημένα απειλούμενη ποινή, ορίζεται ότι:

«Κάθε πράξη που τιμωρείται με την ποινή του θανάτου ή της κάθειρξης είναι κακούργημα. Κάθε πράξη που τιμωρείται με φυλάκιση ή με χρηματική ποινή ή με περιορισμό σε σωφρονιστικό κατάστημα είναι πλημμέλημα. Κάθε πράξη που τιμωρείται με κράτηση ή πρόστιμο είναι πταίσμα.»

Ακολούθως, το άρθρο 57 του ΠΚ προσδιορίζει το ύψος της ποινής σε χρήμα και συγχρόνως καθορίζει τα δύο βασικά είδη αυτής: τη χρηματική ποινή (150 ευρώ έως 15.000 ευρώ) και το πρόστιμο (29 ευρώ έως 590 ευρώ). Οι πράξεις που απειλούνται με χρηματική ποινή είναι εξ ορισμού πλημμελήματα, ενώ οι πράξεις που απειλούνται με πρόστιμο είναι πταίσματα (ό.π. άρθρο 18 εδ. β΄ και γ΄ ΠΚ).

Περαιτέρω, στο επίμαχο *άρθρο 58* του *ΠΚ*, υπό τον τίτλο «*Απόσβεση των ποινών σε χρέυμα*», ορίζεται ρητά ότι: «Με τον θάνατο του καταδικασμένου διαγράφονται οι χρηματικές ποινές και τα πρόστιμα. Σε καμιά περίπτωση δεν εκτελούνται εναντίον των κληρονόμων του».

Τέλος, σύμφωνα με το *άρθρο 567* του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (ΚΠΔ): «Η εκτέλεση της ποινής που επιβλήθηκε παύει: α) αν πεθάνει ο καταδικασμένος, β) αν απονεμηθεί χάρη». Σ.Α.Τ.Ε.

Β) Όπως γίνεται δεκτό από τη θεωρία και τη νομολογία, η διάταξη του *άρθρου 58* του *Π.Κ.*, που ενδιαφέρει εν προκειμένω ενόψει του πραγματικού του τεθέντος ερωτήματος, απηχεί γενικότερη αρχή του ποινικού δικαίου σύμφωνα με την οποία η χρηματική ποινή ή το πρόστιμο, όπως κάθε ποινή, είναι αυστηρά προσωποπαγής, υπό την έννοια ότι επιβάλλεται μόνο στον δράστη συγκεκριμένου εγκλήματος και δεν επιτρέπεται να πλήττει άλλα πρόσωπα και ιδίως τους κληρονόμους του. Με την παραπάνω διάταξη καταργήθηκε η προβλεπόμενη στον παλαιό Ποινικό Νόμο ρύθμιση σύμφωνα με την οποία ο θάνατος του ενόχου συνεπαγόταν την εξάλειψη της ποινής αυτού, εκτός των «τελεσιδίκως κατεγνωσμένων χρηματικών ποινών ή προστίμων» (βλ. *σχ. άρθρο 118 ΠΝ/3.11.1836*). Υπό το κράτος δηλαδή του προϊσχύσαντος ποινικού δικαίου γινόταν δεκτό ότι οι δικαστικές αποφάσεις που επέβαλαν χρηματικές ποινές και πρόστιμα, εφόσον είχαν καταστεί τελεσιδικές ζώντος του καταδικασθέντος, μπορούσαν να εκτελεσθούν και κατά των κληρονόμων του (βλ. *σχ. και άρθρο 548 της παλαιάς Ποινικής Δικονομίας του 1834*). Η ρύθμιση αυτή βασιζόταν στην εσφαλμένη αντίληψη ότι μετά τη δικαστική κατάγνωση της χρηματικής ποινής (ή του προστίμου), η τελευταία μεταβαλλόταν σε αστική ενοχή η οποία βάρυνε την περιουσία του υπαιτίου προς όφελος του Δημοσίου Ταμείου και επομένως, οι κληρονόμοι του καταδικασθέντος, υπεισερχόμενοι μετά τον θάνατό του στις υποχρεώσεις του, όφειλαν να καταβάλλουν την

τελεσιδίκως καταγνωσθείσα σε βάρος του χρηματική ποινή ή το πρόστιμο. Μετά την εφαρμογή από **1.1.1951** του ισχύοντος Ποινικού Κώδικα και την κατάργηση του παλαιού Ποινικού Νόμου (βλ. σχ. **άρθρα 460 και 461 ΠΚ**), καθιερώθηκε και νομοθετικά με την επίμαχη διάταξη του **άρθρου 58**, η ήδη επικρατούσα στη θεωρία ορθή άποψη περί του αυστηρά προσωποπαγούς χαρακτήρα της ποινής, επομένως και της χρηματικής, που αποκλείει το κληρονομητόν αυτής (βλ. σχ. *Ν. Ανδρουλάκη «Συστηματική Ερμηνεία του Ποινικού Κώδικα» υπό άρθρο 58, έκδοση 2005 σελ. 909-911, Κονταξή «Ερμηνεία Ποιν. Κώδικα» υπό άρθρα 57 και 58, έκδοση 2000 σελ. 994-997, Κ. Γαρδίκια «Η ποινή εις χρήμα», ΠοινΧρ/1954 σελ. 161 επ. και ιδίως σελ. 169 σημ. 3*). Τούτο άλλωστε προκύπτει και από τη συνδυαστική ερμηνεία της επίμαχης διάταξης με την προαναφερόμενη διάταξη του **άρθρου 567 περ. α)** του **ΚΠΔ**, η οποία εντάσσεται στο κεφάλαιο που αφορά στο τέλος των ποινών, ότι δηλαδή, με τον θάνατο του καταδικασθέντος παύει η εκτέλεση όχι μόνο των στερητικών της ελευθερίας ποινών αλλά και των χρηματικών ποινών και των προστίμων, τα οποία σε καμιά περίπτωση δεν εκτελούνται εναντίον των κληρονόμων του, ανεξάρτητα αν βεβαιώθηκαν στο δημόσιο ταμείο πριν ή μετά τον θάνατό του, εξαιτίας ακριβώς του αυστηρά προσωπικού χαρακτήρα των ποινών.

Περαιτέρω, γίνεται ερμηνευτικά δεκτό ότι η επίμαχη διάταξη του **άρθρου 58** του **ΠΚ**, αναφερόμενη στις χρηματικές ποινές και τα πρόστιμα, εννοεί τις ποινές σε χρήμα των **άρθρων 18 εδ. β' και γ'** και **57** του Κώδικα αυτού, δηλαδή αυτές που έχουν «**αμιγώς**» ποινικό χαρακτήρα. Προκειμένου να κριθεί αν μια ποινή είναι «**αμιγώς**» χρηματική ποινή, υπαγόμενη εννοιολογικά στις προαναφερόμενες διατάξεις των **άρθρων 18 εδ. β' και γ'** και **57** του **ΠΚ**, θα πρέπει κυρίως να αποβλέψουμε στη φύση του γεγονότος για το οποίο απειλείται: εάν αυτό είναι εγκληματικό, τότε πρόκειται περί ποινής υπό την

προεκτεθείσα έννοια. Επειδή όμως η διαπίστωση αυτή δεν είναι πάντοτε ευχερής, ασφαλέστερα κριτήρια αποτελούν το δικαιοδοτικό όργανο που επιβάλλει ή μπορεί να επιβάλλει την ποινή καθώς και ο σκοπός αυτής. Επομένως, αν τη χρηματική ποινή μπορεί να επιβάλλει και η Διοίκηση ή αν η επιβαλλόμενη από τα Δικαστήρια χρηματική ποινή έχει σκοπό την ανόρθωση μόνο αστικών συνεπειών ή και την ανόρθωση αστικών συνεπειών (ποινές μικτής φύσεως), τότε δεν πρόκειται περί αμιγούς ποινής, κατά την έννοια των *άρθρων 18 και 57 του ΠΚ*, δηλαδή της ποινικά κολάσιμης πράξης, και συνεπώς μπορεί να εκτελεσθεί και κατά των κληρονόμων του υποχρέου, ανεξάρτητα από τον χρόνο βεβαιώσεώς της, εφόσον φέρει τον χαρακτήρα αποζημιώσεως και ο κληρονόμος διαδέχεται τον κληρονομούμενο στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του (βλ. *άρθρο 1710 ΑΚ*). Στην περίπτωση αυτή, υπάγονται οι χρηματικές ποινές και τα πρόστιμα που προβλέπονται από φορολογικούς ή οικονομικού περιεχομένου νόμους και επιβάλλονται από διοικητικές αρχές ή διοικητικά δικαστήρια, ή οι χρηματικές ποινές που προβλέπονται στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, οι οποίες, ως μη έχουσες αμιγώς ποινικό χαρακτήρα, μπορούν να εκτελεσθούν και σε βάρος των κληρονόμων του υποχρέου (βλ. *σχ. Α. Μαργαρίτη- Ν. Παρασκευόπουλου «Θεωρία της ποινής», έκδοση 1984 σελ. 351 σημ. 23, με εκεί παραπομπές σε σχετική νμλγ και Γνωμοδοτήσεις του ΝΣΚ, ΑΠ 85/1951 δημ. στα ΠοινΧρ. Α' 1951 σελ. 185 επ. με την αγόρευση του τότε Αντιεισαγγελέα του ΑΠ Κων/νου Κόλλια επί του θέματος, ΑΠ 109/1961, ΓνΝΣΚ 682/1952, ΓνΝΣΚ 490/1984, ΓνΝΣΚ 435/1994, ΓνΝΣΚ 15/2002*).

Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από το έγγραφο του ερωτήματος, τα επίμαχα πρόστιμα επιβλήθηκαν σε βάρος του Δ. Αθ. με αποφάσεις του Πταισματοδικείου Θεσσαλονίκης, στα πλαίσια της δικαιοδοτικής του λειτουργίας ως ποινικού δικαστηρίου, για τον κολασμό πταισματικών παραβάσεων του καταδικασθέντος προβλεπόμενων στον Κώδικα Οδικής

Κυκλοφορίας (Κ.Ο.Κ.), δηλαδή αξιόποινων πράξεων για τις οποίες απειλείται η ποινή του προστίμου, σύμφωνα με την καθοριζόμενη στο *άρθρο 57* του *ΠΚ* διάκριση των ποινών σε χρήμα σε χρηματικές ποινές και πρόστιμα, ανάλογα με την ποινική διαβάθμιση των εγκλημάτων σε πλημμελήματα και πταίσματα αντίστοιχα (βλ. και *άρθρο 18* *εδ. β' και γ' ΠΚ*). Επομένως, τα επίμαχα πρόστιμα, ως αμιγείς ποινές σε χρήμα, εμπίπτουν σαφώς στη ρύθμιση του *άρθρου 58* του *ΠΚ* και, ως εκ τούτου, ενόψει του αυστηρά προσωποπαγούς χαρακτήρα τους, αποσβέννυνται με τον θάνατο του καταδικασθέντος και δεν είναι δυνατόν να εκτελεσθούν σε βάρος των κληρονόμων του, ανεξάρτητα αν βεβαιώθηκαν ως δημόσια έσοδα πριν ή μετά τον θάνατό του στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. (βλ. και *άρθρο 567 περ. α' ΚΠΔ*). Συναφώς πρέπει να επισημανθεί ότι, όπως έχει νομολογηθεί από την Ολομέλεια του Αρείου Πάγου, στην περίπτωση κατά την οποία ο θάνατος του καταδικασθέντος επέλθει πριν καταστεί αμετάκλητη η καταδικαστική απόφαση, παύει η ποινική δίωξη και το Δημόσιο οφείλει να αποδώσει κατά τις διατάξεις του αδικαιολογήτου πλουτισμού (*άρθρ. 904 επ. ΑΚ*) το ποσό της εν τω μεταξύ καταβληθείσης χρηματικής ποινής στους κληρονόμους του καταδικασθέντος (βλ. *σχ. ΟΛΑΠ 1405/1984 ΝοΒ 33.99, ΑΠ 532/1988 ΕΕΝ/1989 (278) δημ. και στη ΝΟΜΟΣ*).

Ενόψει των προεκτεθέντων, κατά την ομόφωνη γνώμη του Τμήματος, η Δ.Ο.Υ. Νεάπολης Θεσσαλονίκης όφειλε μετά τον θάνατο του Δ. Αθ. να προβεί στη διαγραφή των βεβαιωθέντων σε βάρος του προστίμων, εφόσον, σύμφωνα με την προηγηθείσα ανάλυση, τα έσοδα αυτά εμπίπτουν στην κατηγορία των αμιγώς χρηματικών ποινών και, ως εκ τούτου, αποσβέννυνται με τον θάνατο του καταδικασθέντος και δεν αποτελούν χρέη της κληρονομίας του δυνάμενα να εκτελεσθούν σε βάρος των κληρονόμων του. Για τον σκοπό αυτό αρκούσε η υποβολή αιτήσεως από τον καταβαλόντα στην ως άνω Δ.Ο.Υ., συνοδευόμενη από

την οικεία ληξιαρχική πράξη θανάτου του καταδικασθέντος, εφόσον η επίμαχη διάταξη του *άρθρου 58* του *ΠΚ* δεν απαιτεί την έκδοση δικαστικής αποφάσεως για την απόσβεση των χρηματικών ποινών και των προστίμων. Για τον λόγο αυτό, και δεδομένου ότι δεν υπάρχει μεταβολή στον οικείο τίτλο βεβαιώσεως, προκύπτουσα από νεότερη δικαστική απόφαση, δεν είναι αναγκαία η επέμβαση της βεβαιούσας αρχής, με την έννοια της εκδόσεως από αυτήν σχετικού ΑΦΕΚ. Αυτονόητον είναι ότι επί παρομοίων περιπτώσεων θα πρέπει να ακολουθείται η ίδια ως άνω διαδικασία. Συναφώς, θα πρέπει να επισημανθεί ότι η Δ.Ο.Υ. Νεάπολης Θεσσαλονίκης, χωρίς νόμιμη αιτία προέβη εν προκειμένω στην είσπραξη των επίμαχων προστίμων από την κληρονόμο του ως άνω καταδικασθέντος Δ. Π. και συνεπώς, υποχρεούται στην επιστροφή τους ως αχρεωστήτως καταβληθέντων, κατ' *άρθρο 904 ΑΚ*, υπό την προϋπόθεση βεβαίως ότι η σχετική αξίωση δεν έχει υποπέσει σε παραγραφή.

Σ.Α.Τ.Ε.

II. Ως προς το δεύτερο σκέλος του ερωτήματος, δίδεται το εξής ιστορικό:

Με την υπ' αριθμ. *550/2005* απόφαση του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Ροδόπης, ο Φ. Α. καταδικάσθηκε πρωτοδίκως σε ποινή φυλάκισης δύο (2) ετών και δύο (2) μηνών, η οποία μετατράπηκε σε χρηματική ποινή προς πέντε (5) ευρώ ημερησίως και συνολική χρηματική ποινή 1400 ευρώ, για το αδίκημα της προώθησης στο εσωτερικό της χώρας λαθρομεταναστών κατά συρροή και κατ' *επάγγελμα*. Με την ίδια απόφαση καταδικάσθηκε στα έξοδα της ποινικής δίκης, ύψους 73 ευρώ. Με την υπ' αριθμ. *1036/2005* απόφαση του Τριμελούς Εφετείου Θράκης, η οποία εκδόθηκε επί της ασκηθείσης εφέσεως του ως άνω κατηγορουμένου, εξαφανίσθηκε η πρωτόδικη απόφαση και επιβλήθηκε σε βάρος του συνολική ποινή φυλάκισης δέκα

επτά (17) μηνών με τριετή αναστολή. Επίσης, καταδικάστηκε στην καταβολή των δικαστικών εξόδων, ύψους 220 ευρώ.

Μετά την έκδοση της εφετειακής απόφασης, ο εν λόγω κατηγορούμενος υπέβαλε σχετική αίτηση στη Δ.Ο.Υ. Κομοτηνής με την οποία ζητούσε την επιστροφή των αχρεωστήτως καταβληθέντων χρημάτων από το ποσό των 7.736,52 ευρώ που είχε συνολικά καταβάλει στην εν λόγω Δ.Ο.Υ. για τα δικαστικά έξοδα και την πρωτοδίκως επιβληθείσα σε βάρος του εκ μετατροπής χρηματική ποινή (σχ. το υπ' αριθμ. 9147383 διπλότυπο είσπραξης τύπου Β' της Δ.Ο.Υ. Κομοτηνής). Στη συνέχεια, η Δ.Ο.Υ. Κομοτηνής διαβίβασε την εν λόγω αίτηση στο Εφετείο Θράκης, προκειμένου να προσδιορίσει το ύψος του επιστρεπτέου ποσού. Το αίτημα αυτό απορρίφθηκε από τον Αντεισαγγελέα Εφετών ως μη νόμιμο, με την αιτιολογία ότι η εφετειακή απόφαση δεν ήταν αθωωτική αλλά καταδικαστική και ότι το καταβληθέν χρηματικό ποσό προερχόταν από μετατροπή στερητικής της ελευθερίας ποινή σε χρηματική. Πλην όμως, καθιστούσε γνωστό στον αιτούντα ότι είχε τη δυνατότητα – ευχέρεια είσπραξης των καταβληθέντων κατά τις διατάξεις του ΚΕΔΕ (άρθρο 589 παρ. 3 ΚΠΔ). Κατόπιν τηλεφωνικής επικοινωνίας της ερωτώσας Υπηρεσίας με τον συντάκτη του ως άνω εγγράφου, υποστηρίχθηκε από τον ίδιο ότι ο λόγος για τον οποίο ήταν αναρμόδιος να καθορίσει αν ο αιτών δικαιούται ή την επιστροφή, αφορά στις διατάξεις του άρθρου 589 παρ. 1 του ΚΠΔ, στις οποίες ορίζεται ότι: «Αν εκείνος που καταδικάστηκε κατέβαλε το ποσό των δικαστικών εξόδων που του επιβλήθηκε, έπειτα όμως ασκώντας ένδικο μέσο αθώθηκε, ο εισαγγελέας του δικαστηρίου φροντίζει αυτεπαγγέλτως για την επιστροφή του ποσού που καταβλήθηκε...», αλλά και στις διατάξεις της παρ. 3 του ιδίου άρθρου, σύμφωνα με τις οποίες : «...Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι οικείες διατάξεις «περί δημοσίων εσόδων και πληρωμής των δαπανών του Κράτους».

Ενόψει των παραπάνω, και επειδή η Εισαγγελία Εφετών Θράκης αρνείται να προβεί στον προσδιορισμό του επιστρεπτέου ποσού, η ερωτώσα Υπηρεσία υπέβαλε το εξής ερώτημα:

«Ποια υπηρεσία είναι αρμόδια για τον προσδιορισμό του ποσού επιστροφής καταβληθέντος ποσού λόγω της έκδοσης καταδικαστικής απόφασης πρωτοδίκως μετά την έκδοση εφετειακής δικαστικής απόφασης, η οποία μειώνει την αρχικώς επιβαλλόμενη ποινή; Η αρμόδια δικαστική Αρχή που εξέδωσε την απόφαση για τη μειωμένη ποινή, ή η αρμόδια Δ.Ο.Υ. με τα διπλότυπα είσπραξης της οποίας πραγματοποιήθηκε η αρχική είσπραξη από τον φορολογούμενο στο χώρο του δικαστηρίου;».

Σ.Α.Τ.Ε.

Επί του ερωτήματος αυτού, το Β' Τμήμα του Ν.Σ.Κ. γνωμοδότησε ομόφωνα ως ακολούθως:

A) Στο άρθρο 553 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (Π.Δ. 258/1986 – ΦΕΚ Α' 121), υπό τον τίτλο «Απότιση της ποινής σε χρήμα», ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 553 ΚΠΔ

«1. Οι γραμματείς των ποινικών δικαστηρίων οφείλουν να βεβαιώσουν στο δημόσιο ταμείο τα ποσά των ποινών σε χρήμα, μαζί με τις υπόλοιπες προσαυξήσεις, μέσα στον επόμενο μήνα από τότε που έγιναν αμετάκλητες οι αποφάσεις που τις επέβαλαν.

2. Οι διατάξεις των παρ. 4 έως 7 του άρθρου 588, καθώς και το άρθρο 589, εφαρμόζονται ανάλογα και σ' αυτή την περίπτωση. Ως προς τα υπόλοιπα ισχύουν οι διατάξεις του κώδικα "Περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων", εκτός αν ειδική διάταξη ορίζει διαφορετικά».

Περαιτέρω, στο **άρθρο 589 ΚΠΔ**, οι διατάξεις του οποίου εφαρμόζονται αναλόγως, σύμφωνα με την προεκτεθείσα διάταξη του **άρθρου 553 παρ. 2 ΚΠΔ** και για την επιστροφή των ποσών των χρηματικών ποινών που καταβλήθηκαν, ορίζονται τα ακόλουθα:

Άρθρο 589 ΚΠΔ«Επιστροφή των ποσών που καταβλήθηκαν»

«1. Αν εκείνος που καταδικάστηκε κατέβαλε το ποσό των δικαστικών εξόδων που του επιβλήθηκε, έπειτα όμως ασκώντας ένδικο μέσο αθωώθηκε, ο εισαγγελέας του οικείου δικαστηρίου φροντίζει αυτεπαγγέλτως για την επιστροφή του ποσού που καταβλήθηκε. Το ίδιο ισχύει και αν συντρέχει περίπτωση επιστροφής μέρους του ποσού των εξόδων που καταβλήθηκε. 2. (...)

3. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι οικείες διατάξεις «περί δημοσίων εσόδων και πληρωμής δαπανών του κράτους».

4. Οι διατάξεις των παραγράφων 1-3 αυτού του άρθρου αρχίζουν να εφαρμόζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Οικονομικών, η οποία ρυθμίζει και τις λεπτομέρειες εκτέλεσής τους».

Εξάλλου, σύμφωνα με τη διάταξη του **άρθρου 904 ΑΚ**: «Όποιος έγινε πλουσιότερος χωρίς νόμιμη αιτία από την περιουσία ή με ζημία άλλου έχει υποχρέωση να αποδώσει την ωφέλεια. Η υποχρέωση αυτή γεννιέται ιδίως σε περίπτωση παροχής αχρεώστητης ή παροχής για αιτία που δεν επακολούθησε ή έληξε ή αιτία παράνομη ή ανήθικη».

Β) Από τον συνδυασμό των προαναφερομένων διατάξεων των **άρθρων 553 και 589 ΚΠΔ** με τις περί αδικαιολογήτου πλουτισμού διατάξεις του **άρθρου 904 ΑΚ**, γίνονται ερμηνευτικά και νομολογιακά δεκτά τα εξής: Εάν με απόφαση ποινικού δικαστηρίου εχώρησε σε βάρος ορισμένου προσώπου καταδίκη σε χρηματική ποινή ή σε στερητική της ελευθερίας ποινή, η οποία μετατράπηκε σε χρηματική και, σε εκτέλεση της καταδικαστικής απόφασης, ακολούθησε σε βάρος του καταδικασθέντος η διαδικασία βεβαίωσης και είσπραξης από το δημόσιο ταμείο του ποσού της χρηματικής ποινής ή της εκ μετατροπής χρηματικής ποινής, πλην όμως, κατόπιν ασκήσεως ενδίκου μέσου εξαφανίσθηκε η καταδικαστική απόφαση και αθωώθηκε ο καταδικασθείς, ο τελευταίος δικαιούται να ζητήσει από το Δημόσιο την απόδοση του ως άνω χρηματικού ποσού, κατά τις περί αδικαιολογήτου πλουτισμού διατάξεις του **άρθρου 904 ΑΚ**, λόγω **λήξεως** της αιτίας για την οποία έγινε η καταβολή. Και τούτο διότι, με την εξαφάνιση της καταδικαστικής απόφασης, η οποία απετέλεσε τον υπό του **άρθρου 2 παρ. 2 περ. β'** του **ΚΕΔΕ (Ν.Δ. 356/1974)** «νόμιμο τίτλο» για την εν ευρεία εννοία βεβαίωση της επιβληθείσης χρηματικής ποινής ως «δημοσίου εσόδου» και την εν συνεχεία είσπραξή της από το δημόσιο ταμείο (ήδη Δ.Ο.Υ.), εξέλιπε πλέον η γενεσιουργός αιτία της χρηματικής οφειλής του καταδικασθέντος έναντι του Δημοσίου. Επομένως, τυχόν διατήρηση του ποσού αυτού στη

Δ.Ο.Υ. που το εισέπραξε, συνεπάγεται τον πλουτισμό του Δημοσίου χωρίς νόμιμη αιτία και θεμελιώνει σε βάρος του αξίωση επιστροφής του εισπραχθέντος ποσού κατά τις περί αδικαιολογήτου πλουτισμού διατάξεις (βλ. *ad hoc* ΑΠ 196/1976 ΝοΒ 24/721, ΑΠ 265/1978 ΝοΒ 27/67, ΕΑ 1710/1973 ΝοΒ 1973.665, επίσης Επ. Σπηλιωτόπουλο «Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου» έκδοση 2001 σελ. 231 σημ. 7).

Τα παραπάνω θα πρέπει να ισχύσουν αναλόγως και στην εξεταζόμενη περίπτωση που με απόφαση του δευτεροβαθμίου ποινικού δικαστηρίου εξαφανίσθηκε η πρωτόδικη απόφαση, με την οποία είχε επιβληθεί σε βάρος του καταδικασθέντος (αιτούντος) στερητική της ελευθερίας ποινή, η οποία στη συνέχεια μετατράπηκε σε χρηματική και καταγνώσθηκε τελεσίδικα σε βάρος του αμιγώς στερητική της ελευθερίας ποινή με το ευεργέτημα της αναστολής. Και τούτο διότι και στην περίπτωση αυτή, με την εξαφάνιση της πρωτόδικης απόφασης που απετέλεσε τον νόμιμο τίτλο για την εν ευρεία εννοία βεβαίωση σε βάρος του καταδικασθέντος του ποσού της εκ μετατροπής της στερητικής της ελευθερίας ποινής σε χρηματική, καθώς και του ποσού της συνολικής χρηματικής ποινής των 1400 ευρώ, εξέλιπε πλέον η νόμιμη αιτία διατήρησης των ποσών αυτών ως δημοσίων εσόδων στην οικεία Δ.Ο.Υ. Σε αντίθετη περίπτωση, η διατήρηση των εν λόγω ποσών θα είχε ως αποτέλεσμα την *de facto* ανατροπή του διατακτικού της εφετειακής απόφασης και την χειροτέρευση της θέσεως του καταδικασθέντος, εφόσον, παρά την ασκηθείσα έφεση και την έκδοση σε βάρος του ευνοϊκότερης δικαστικής απόφασης, δεδομένου ότι η αναστολή της ποινής συνιστά ευνοϊκότερο μέτρο από την μετατροπή, (βλ. σχ. Ν. Ανδρουλάκη «Συστηματική Ερμηνεία του Ποινικού Κώδικα» υπό άρθρο 82 ΠΚ, έκδοση 2005 σελ. 1089-1090, επίσης ΑΠ 1356/1983 ΠοινΧρον 1984.290), στην ουσία θα κατέληγε στην έκτιση και, προκειμένου περί χρηματικής ποινής, στην «απότιση» από τον καταδικασθέντα (αιτούντα) της πρωτοδικώς καταγνωσθείσης και κατ' έφεση ανατραπείσης ποινής.

Η επίμαχη διάταξη του **άρθρου 589 ΚΠΔ** ρυθμίζει το ζήτημα της επιστροφής με επιμέλεια του εισαγγελέα του οικείου δικαστηρίου των καταβληθέντων από τον καταδικασθέντα εξόδων της ποινικής δίκης, στην περίπτωση που εκδοθεί αθωωτική απόφαση κατόπιν ασκήσεως ενδίκου μέσου. Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται αναλόγως, κατ' **άρθρο 553 παρ. 2 ΚΠΔ**, και στην περίπτωση που εκδοθεί αθωωτική απόφαση κατόπιν ασκήσεως ενδίκου μέσου κατ' αποφάσεως που επέβαλε χρηματική ποινή. Είναι προφανές ότι με τη διάταξη του **άρθρου 589 ΚΠΔ** ρυθμίζεται διαδικαστικής φύσεως ζήτημα, και επομένως η επίκλησή της δεν μπορεί να οδηγήσει στον αποκλεισμό του δικαιώματος επιστροφής του καταβληθέντος από τον καταδικασθέντα ποσού της χρηματικής ποινής στην προεκτεθείσα περίπτωση της κατ' έφεση εκδόσεως καταδικαστικής απόφασης, εφόσον, όπως προεκτέθηκε, το

Σ.Α.Τ.Ε.

δικαίωμα αυτό θεμελιώνεται στις ουσιαστικού δικαίου διατάξεις του αδικαιολογήτου πλουτισμού και όχι στην επίμαχη δικονομικής φύσεως διάταξη. Και τούτο διότι στο πλαίσιο της ποινικής δίκης, η καταβολή των εξόδων της ποινικής διαδικασίας εξυπηρετεί διαφορετικούς σκοπούς από την επιβολή της χρηματικής ποινής, εφόσον η αναγκαιότητα καταβολής τους συνδέεται με τις δαπάνες λειτουργίας της ποινικής δικαιοσύνης, οι οποίες, κατά γενική αρχή του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, καταλογίζονται σε βάρος του απολέσαντος τον διαδικαστικό αγώνα διαδίκου (βλ. σχ. Χ. Δέδε «Ποινική Δικονομία», έκδοση 1978 σελ. 650 επ.), ενώ αντίθετα, η χρηματική ποινή αποτελεί μορφή προσωπικής κύρωσης κατά του δράστη ορισμένης εγκληματικής συμπεριφοράς. Επομένως, είναι εύλογο η επιστροφή των εξόδων της ποινικής δίκης να δικαιολογείται μόνο στην περίπτωση έκδοσης αθωωτικής και όχι καταδικαστικής απόφασης, όπως άλλωστε επιτάσσει το **άρθρο 589 ΚΠΔ**, πράγμα το οποίο όμως δεν μπορεί να ισχύσει αναλόγως, για τους λόγους που προεκτέθηκαν, στην περίπτωση κατά την οποία με την εφετειακή απόφαση εξαφανίσθηκε η πρωτοδίκως καταγνωσθείσα εκ μετατροπής χρηματική ποινή και επιβλήθηκε αμιγώς στερητική της ελευθερίας ποινή με το ευεργέτημα της αναστολής.

Συνεπώς, συντρέχουν εν προκειμένω οι προϋποθέσεις επιστροφής της πρωτοδίκως καταβληθείσης εκ μετατροπής χρηματικής ποινής καθώς και της συνολικής χρηματικής ποινής των 1400 ευρώ, βάσει των περί αδικαιολογήτου πλουτισμού διατάξεων του **άρθρου 904 ΑΚ** (για αιτία λήξασα), όχι όμως και των εξόδων της ποινικής δίκης, εφόσον για την επιστροφή τους απαιτείται, σύμφωνα με τις διατάξεις του **άρθρου 589 παρ. 1 ΚΠΔ**, η έκδοση αθωωτικής απόφασης.

Γ) Περαιτέρω, σχετικά με το ποια είναι η αρμόδια υπηρεσία για τον προσδιορισμό του επιστρεπτέου ποσού της χρηματικής ποινής, λεκτέα τα εξής:

Στις διατάξεις του **άρθρου 1 παρ. 1** της ισχύουσας υπ' αριθμ. **132311/7298/1977** απόφασης των Υπουργών Δικαιοσύνης και Οικονομικών «Περί της διαδικασίας βεβαιώσεως και εισπράξεως των εξόδων της ποινικής διαδικασίας, των εις χρήμα ποινών και των εκ μετατροπής της φυλακίσεως και κρατήσεως χρηματικών ποσών» (**ΦΕΚ Β' 869**), η οποία εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση των **άρθρων 553 παρ. 2** και **588 παρ. 4 ΚΠΔ**, ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 1

«1. Η διαδικασία βεβαιώσεως και εισπράξεως χρηματικών οφειλών προερχομένων εξ εξόδων της ποινικής διαδικασίας, εξ επιβολής εις χρήμα ποινών ως και εκ μετατροπής στερητικών της ελευθερίας ποινών διέπεται

υπό των εκάστοτε ισχυουσών διατάξεων περί βεβαιώσεως και εισπράξεως δημοσίων εσόδων ...».

Από τον συνδυασμό των διατάξεων αυτών με τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 1 και 2 περ. β' του Ν. Δ/τος 356/1974 (ΚΕΔΕ – ΦΕΚ Α/90) και τις προεκτεθείσες διατάξεις του άρθρου 589 παρ. 3 ΚΠΔ, οι οποίες ορίζουν ότι επί επιστροφής των καταβληθέντων δικαστικών εξόδων εφαρμόζονται κατά τα λοιπά οι διατάξεις «περί δημοσίων εσόδων και πληρωμής των δαπανών του κράτους» και οι οποίες, όπως προελέχθη, εφαρμόζονται αναλόγως και επί των χρηματικών ποινών, προκύπτει ότι οι χρηματικές ποινές και τα δικαστικά έξοδα που επιβάλλονται με αποφάσεις των ποινικών δικαστηρίων θεωρούνται δημόσια έσοδα και ότι η ταμειακή βεβαίωση και η είσπραξή τους ανατίθεται στα δημόσια ταμεία (ήδη Δ.Ο.Υ.), σύμφωνα με την προβλεπόμενη στις οικείες διατάξεις περί διαρθρώσεως των δημοσίων ταμείων διαδικασία.

Συγκεκριμένα, για την ταμειακή βεβαίωση των δημοσίων εσόδων εφαρμόζονται οι ισχύουσες διατάξεις του Π.Δ/τος 16/1989 «Κανονισμός λειτουργίας Δημοσίων Οικονομικών Υπηρεσιών (Δ.Ο.Υ.) και των Τοπικών Γραφείων και καθήκοντα υπαλλήλων αυτών» (ΦΕΚ Α' 6), το οποίο εκδόθηκε κατ' εφαρμογή του άρθρου 67 του προϊσχύσαντος Ν.Δ/τος 321/1969 «Περί Κώδικος Δημοσίου Λογιστικού» (ΦΕΚ Α' 50).

Στο άρθρο 98 παρ. 1 του ως άνω Π.Δ/τος, υπό τον τίτλο «Έκπτωση εσόδων που έχουν βεβαιωθεί», ορίζεται ότι:

Σ.Α.Τ.Ε.

Άρθρο 98

«1. Η έκπτωση των εσόδων που έχουν βεβαιωθεί γίνεται με ατομικά φύλλα έκπτωσης (Α.Φ.Ε.Κ.) τα οποία εκδίδονται σε τέσσερα αντίτυπα, με βάση διάταξη νόμου, εκκαθαριστικού σημειώματος ή φύλλου ελέγχου ή απόφαση των αρμοδίων καθ' ύλην Τμημάτων των Δ.Ο.Υ., απόφασης αρμόδιου Δικαστηρίου, επιτροπής ή άλλης διοικητικής αρχής, από τα γραφεία επιστροφών ή άλλης διοικητικής αρχής, από τα γραφεία επιστροφών και διαγραφών των Δ.Ο.Υ. ή τις λοιπές διοικητικές αρχές που συνέταξαν τους τίτλους είσπραξης των εσόδων που εκπίπτουνται».

Ακολουθως, στα άρθρα 99 παρ. 1 και 103 παρ. 1 του ιδίου Π.Δ/τος ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 99

Ατομικά Φύλλα Έκπτωσης (Α.Φ.Ε.Κ.)

«1. Τα ατομικά φύλλα έκπτωσης εκδίδονται κατά περίπτωση από τα τμήματα της Δ.Ο.Υ. ή το Γραφείο Επιστροφών – Διαγραφών ή από τις Αρχές που έχουν εκδώσει τον τίτλο είσπραξης, με το οποίο βεβαιώθηκε το σχετικό ποσό ή από το Κέντρο Πληροφορικής. (...)»

Άρθρο 103

«1. Για την επιστροφή των ποσών που έχουν βεβαιωθεί από τις Δ.Ο.Υ. απαιτείται το πρωτότυπο αντίτυπο του Ατομικού Φύλλου Έκπτωσης που εκδίδει η αρμόδια Δ.Ο.Υ., σε όλες δε τις άλλες περιπτώσεις το πρωτότυπο του Ατομικού Φύλλου Έκπτωσης και απόσπασμα της απόφασης ή άλλου εγγράφου, με το οποίο θεμελιούται η έκπτωση».

Σ.Α.Τ.Ε.

Δ) Από τις προεκτεθείσες διατάξεις προκύπτει ότι, η έκπτωση εσόδων που έχουν βεβαιωθεί στις αρμόδιες Δ.Ο.Υ. πραγματοποιείται με τη σύνταξη Ατομικού Φύλλου Έκπτωσης (ΑΦΕΚ) με βάση, μεταξύ άλλων, και διάταξη νόμου, το οποίο (ΑΦΕΚ) εκδίδεται από τις κατά περίπτωση διοικητικές αρχές που συνέταξαν τον τίτλο είσπραξης του εσόδου (κατά την βεβαίωση ευρείας εννοίας) που εκπίπτει.

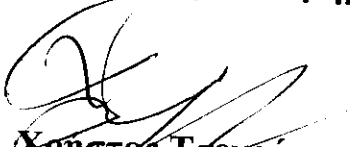
Εάν η έκπτωση του εσόδου που έχει βεβαιωθεί προκύπτει, ως εν προκειμένω, από την έκδοση ποινικής απόφασης η οποία ανατρέπει το περιεχόμενο παλαιότερης ποινικής απόφασης, με την έννοια ότι η επιβαλλόμενη με την νεότερη απόφαση ποινή είναι ευνοϊκότερη για τον καταδικασθέντα και ως εκ τούτου, ανακύπτει υποχρέωση του Δημοσίου να επιστρέψει σ' αυτόν ορισμένο χρηματικό ποσό, το οποίο καταβλήθηκε σε εκτέλεση της παλαιότερης ποινικής απόφασης, τότε το Ατομικό Φύλλο Έκπτωσης (ΑΦΕΚ) έχει ως νομική βάση θεμελίωσης τις διατάξεις του αδικαιολογήτου πλουτισμού (για αιτία λήξασα) και θα συνταχθεί από το αρμόδιο Τμήμα Εκκαθάρισης των Ποινών του εκδόντος την απόφαση ποινικού δικαστηρίου, το οποίο και συνέταξε το σχετικό τίτλο είσπραξης, βάσει του οποίου έγινε η καταβολή από τον ενδιαφερόμενο του ποσού του οποίου απαιτείται η έκπτωση και εν συνεχεία η επιστροφή. Ακολούθως, η αρμόδια Δ.Ο.Υ. θα προβεί στην εξόφληση του Ατομικού Φύλλου Έκπτωσης, σύμφωνα με τη διαγραφόμενη στις οικείες διατάξεις του ως άνω π.δ/τος 16/1989 διαδικασία.

III. Συμπερασματικώς λοιπόν, επί των ανωτέρω ερωτημάτων, αρμόζουν, κατά την ομόφωνη γνώμη του Τμήματος, οι ως άνω δοθείσες απαντήσεις.

Θεωρήθηκε

Αθήνα, 12/2/2007

Ο Πρόεδρος του Τμήματος

Χρήστος Τσακούρας
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Χρυσούλα Τσιαβού
Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.